

Послеписник

Българският поет се сбогува с пейзажа

Стихосбирката на Христо Стоянов "Сбогуване с пейзажа" е поредното последно сбогом на български творец с този сроден някой, който "след смъртта тези стихове да рецитира..." (а многото посвещения възприемам като персоналните сбогувания на поета). Силен нагон към "Вторият живот" (заглавието на последното сти-

хотворение) показва тази стихосбирка - тема (участ!), която дефинира все по-налагащо съвременната литература, а и самата житейска съдба на нашите писатели. Отиват си на средна възраст - умират, сякаш задружно умират (страшно е!), а писанията им прехождат от живота в смъртта по свойски, без предел - сякаш само тялото остава за предел. Не ми е по силите да осмисля това прехождане - то, убедена съм, става мълчаливо и нес-

поделимо едва когато човек се окаже на последната граница. Изненадващо и за него самия, но Христо Стоянов като че ли се опитва да обърне обичайното човешко вървене към смъртта или с други думи казано, да засече от другата страна отсечката, или пък, с неговия потически език казано, е поучил в "денонощното училище на тишината". Разтварянето на границата между живота и смъртта е пряко

свързано с разтварянето на границата между земята и небето. Активният пренос между земното и космичното може да бъде реализиран само на метафоричен език.

Поезията на Христо Стоянов е метафоричната собствена митология, изнята от небето към земята, а не с извърнат от земното поглед към звездите. От земните преживявания и премисляния изтичат метафорите, но сътворяват един кос-

моземен език, целящ да си обясни не земноочевидното, а космическото ни присъствие. Тъй личната тъга е превърната в космическа диагноза, а космосът - в антропокосмос: "Небето вдишва и издишва -// от устата му се вдигат облаци.// (...) последният му залък е душата на баща ми."; "...край пътя млечен е приседнала Вселената сега // и в шепите си хлипа."

На страница 5

четения по кръчми, музикални акценти (някои от които чудесна изненада за мен - например, ако кوارтет "Славеи" са всеизвестно, абсолютно добри, то например група "Infinity", за която нищо не бях чувала, направо ми скри шапката). След като всичко това беше организирано, отпукнах авторите имаха грижата да се представят сами. Ако някой посетител е останал разочарован, убедена съм, че винаги за това би могла да бъде само в нас, представителите. Доволна съм и от организацията, и от хотела, и от пътуването, и от представянето. Работата по всичко това започна още от миналата година и аз съм свидетел колко пречи бяха преодолени.

Виж, за издателствата не знам, те да си кажат.

Българският поет се сбогува с пейзажа

От страница 1

Такъв е езикът на стихосбирката, загаден в прелюдията и наричащ докрай чрез "звездни четиристишия" космопоетическото преживяване.

Поетическата вселена се оказва айнщайновски обърната Вселена, разпаднамата, подобно на "Опум за портрет на двайсети век", "на своите атоми и айнщайни". Тя се загава чрез човека и се стреми към човека; човешките души не се възнасят, а "падат мъртви нашите души и запълват бездната до небосвода...". Смъртта също айнщайновски връхлита човека приживе: "Още е малък животът...

Смъртта ми - голяма." Непрекъснато кръгът се възпроизвежда, защото животът е "символ на смъртта".

Това е една съвременна митология на човека, която загава въпроси подобни на зададените още в египетската митология: "...аз не зная през нощта с какво се храни слънцето". Тази поезия показва не само репродуциращата сила на човешкото мислене, но и неустовия стремеж към създаване на собствения отговор, собствената метафора, собствения товар, с който, след като оставим товара на тялото, ще тръгнем отвъд

СВЕТАНА СТОЙЧЕВА

Христо Стоянов. Сбогуване с пейзажа. Стихове. Редактор: Иван Гранитски; художник: Петър Добрев. Изд. "Захарни Стоянов". С., 1999. 78 с. ISBN 954-739-015-5.